

Чорнозем'я». Вони знаходяться у верхів'ях Дону і Десни. Спірними вони були унаслідок етнічних особливостей «південних московитів» та «слобідських українців» [2, с. 6].

Стихійну колонізацію українцями Півдня і Сходу призупинила радянська влада, якою було визначено території УРСР без Криму й Дону. А прагнення В. І. Леніна приєднати до радянської України Донецький басейн викликало невдоволення в рядах комуністичної партії. Ю. Липа пояснює це політикою Москви відділення України від Чорного Моря та Кавказу [4, с. 65].

Ю. Липа вказує й на негативні наслідки переселенських рухів. Як наприклад виселення українців цілими повітами з території Кубані та інших прикордонних земель. Таку масову депортацію він вважав економічним нищенням територій. А також примусово переселені українці мали проблеми з адаптацією до нових природних умов [3, с. 23–24].

Таким чином, слід зазначити, що Ю. Липа запропонував власну інтерпретацію розвитку українського переселенського руху XVIII–XX ст. Головною його метою він вважав колонізацію чорноморських берегів. У той же час, Ю. Липа вважав штучним і недоцільним переселення українців до Сибіру і Далекого Сходу.

Список використаних джерел

1. Липа Ю. Бій за українську літературу // Народний Стяг. Варшава, 1935.
2. Липа Ю. Геополітичні орієнтири нової України. Київ: [б.в.], 1999. Ч. 10.
3. Липа Ю. Призначення України. Нью Йорк. 2-ге незмін. вид., 1953.
4. Липа Ю. Розподіл Росії. Нью Йорк. 2-ге незмін. вид., 1954.
5. Липа Ю. Чорноморська доктрина. Одеса, 1942.

Дар'я Свинаренко

АКТИВІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ НА УРОЦІ ІНФОРМАТИКИ З ВИКОРИСТАННЯМ ІНТЕРАКТИВНОЇ ДОШКИ

Сьогодні освітні заклади активно впроваджуються сучасні засоби навчання, серед яких особливе місце належить використанню інтерактивних дошок. Їх впровадження в освітній процес відкриває нові можливості організації навчально-пізнавальної діяльності учнів та надає учителю гнучкий та потужний засіб навчання. Учень стає більш активним на уроці, оскільки всі завдання, які можна реалізувати на уроках з використанням інтерактивної дошки є інтерактивними.

Огляд літератури свідчить про постійну увагу до методів та засобів

навчання з використанням інтерактивної дошки. Г. О. Логвин, О. Г. Корнус розглядають використання інтерактивної дошки на уроках географії [5]; Ю. В. Ботузова, А. О. Новікова – на уроках математики [6]; І. І. Костіков – на уроках іноземної мови [7]; Є. Підчасов, Н. Овчар, Т. Лазарева аналізують психолого-педагогічні особливості використання інтерактивної дошки [8]; І. А. Волощук, О. В. Семенко вивчають активізацію пізнавальної діяльності учнів на уроках з використанням інтерактивної дошки [1]; А. І. Ганашок розглянув використання інтерактивних засобів у процесі розвивального навчання [2]. Аналіз літератури вказує на значний потенціал використання інтерактивних дошок, в тому числі на уроках інформатики, тому вважаємо за потрібне продовжити пошуки ефективних методів організації уроків з її використанням.

Останні роки весь світ зіткнувся з проблемою організації освітнього процесу в умовах пандемії, тому викладання уроків в дистанційному форматі передбачає певних змін [3]. Інтерактивну дошку можна використовувати як на уроках у класі, так і під час дистанційного уроку. Під час дистанційного уроку – це може бути віртуальна дошка у певному середовищі або ж трансляція інтерактивної дошки, яка знаходиться в класі. Технології відеоконференцзв'язку мають всі необхідні засоби для організації такого навчання.

При проведенні уроків з використанням інтерактивної дошки рекомендовано поєднувати візуальну та вербальну форми подання інформації. Відповідно, це мають бути графічні зображення, графіки, інтерактивні об'єкти, відео тощо. Активність на уроці з використанням інтерактивної дошки забезпечать технології перетягування, доповнення, співвідношення, корекція, вибір об'єктів тощо.

Найголовнішим показником пізнавальної активності на уроці є [1]:

- тенденція до аналізу помилок в процесі виконання завдань;
- бажання зрозуміти поданий матеріал;
- здійснювати самоконтроль, самоаналіз і самооцінку пізнавальних та практичних дій;
- активна учать у групових завданнях [1].

Ці аспекти можна проаналізувати за допомогою дошки, адже працювати на дошці можна не лише вчителю, а й учням колективно, самостійно, у групах. Урок інформатики можна провести на високому рівні, задіюючи всіх учнів на уроці.

А. І. Ганашок у своїй роботі надав теоретичне обґрунтування використання інтерактивних засобів як провідних у технології розвивального навчання та організації уроку інформатики [2]. Сьогодні діти у старшій школі мають інший психотип. Кожна родина в наш час має вдома комп'ютер, ноутбук чи планшет. Тому здивувати та зацікавити учнів на уроці інформатики стає все важчим та важчим. Діти приходять на урок з думками, що вони володіють комп'ютером на високому рівні. В цьому

випадку головним помічником для вчителя може стати саме інтерактивна дошка.

Для того, аби навчання проходило максимально ефективно, необхідно щоб інформація була представлена в різних формах та за допомогою різних методів.

Існує безліч методичних засад які призводять до активації навчально-пізнавальної діяльності учнів на уроках інформатики. Працюючи над сучасним уроком інформатики вчитель повинен уміло використовувати всі можливості розвитку особистості учня. Найголовнішим завданням для вчителя є навчити учня отримувати інформацію та оперувати нею, орієнтуватися в інформаційному просторі, забезпечити інформаційно-комунікаційну компетентність та соціальну мобільність учнів. За допомогою дидактичних ігор на уроці інформатики можна підвищити рівень зацікавленості учнів, чим самим підвищити ефективність навчання. Залучати метод гри можна як на весь урок або використовувати ігрові методи на уроці. У старшій школі переважно застосовують ділові ігри.

Викладання інформатики передбачає більш гнучку стратегію інформатичної освіти [4]. Урок інформатики цілісно пов'язаний з практичним виконанням завдань. Учні повинні кожного разу фіксувати свої знання за допомогою комп'ютера. Застосування інтерактивної дошки на уроці дозволяє вчителю не лише самостійно працювати, але й залучати учнів до виконання певних практичних завдань.

Застосування інтерактивної дошки на уроці зробить урок більш цікавішим, яскравим, зрозумілішим. Уроки з використанням інтерактивної дошки не тільки поживають освітній процес, а й підвищують мотивацію навчання. Підвищується психоемоційний фон учнів при сприйнятті навчального матеріалу.

Список використаних джерел

1. Волощук І. А., Семенко О. В. Теоретичні аспекти активізації пізнавальної діяльності учнів шляхом використання інформаційно-комунікативних технологій. Матеріали наук.-практ. конф. «Теоретичні та практичні аспекти формування сучасних педагогічних технологій». м. Київ, 12–13 лютого 2021 р. 2021. С. 88–91.
2. Ганашок А. І. Інтерактивна дошка як засіб підвищення пізнавальної активності й ефективності навчання на уроках інформатики. Інформаційні технології і засоби навчання. 2016. Т. 51, Вип. 1. С. 21–35.
3. Кравчук А. В., Рибак Т. М. Технології електронного навчання під час пандемії COVID-19. Матеріали науково-практичної конференції «Завдання педагогічної науки на сучасному етапі розвитку освіти», м. Полтава, 18–19 червня 2021 р. С. 39–42.
4. Сьомко Л. П. Практична спрямованість шкільного курсу інформатики.

2021. С. 44–47. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/724135/1/Semko.doc..pdf>.
5. Логвин Г. О., Корнус О. Г. Використання інтерактивних дошок під час дистанційного навчання на уроках географії. Шості Сумські наукові географічні читання: збірник матеріалів. 2021. С. 140.
  6. Ботузова Ю. В., Новікова А. О. Використання інтерактивної дошки на уроках математики. Наукові записки. Вип. 168. Серія: Педагогічні науки. Кропивницький: РВВ ЦДПУ імені Володимира Винниченка, 2018. С. 47–52.
  7. Костікова І. І. Використання інтерактивної дошки на уроках іноземної мови. Нові технології навчання: зб. наук. пр., 2018. Вип. 91. С. 54–64.
  8. Підчасов Є., Овчар Н., Лазарева Т., Чепелева Н., Вишняк М. Психолого-педагогічні особливості навчання здобувачів вішів з використанням інтерактивної дошки. *Перспективи та інновації науки*. Вип. 2(7). 2022. С. 21–22.

Катерина Сітайло

СПЕЦИФІКА ВИЗНАЧЕННЯ ПРЕДМЕТУ СОЦІОЛОГІЇ ОСВІТИ: КОНЦЕПЦІЯ БУРДЬЄ

Перспективи розвитку соціології як самостійної галузі соціологічного знання останнім часом активно дискутуються у вітчизняній та зарубіжній соціологічній літературі. Увага соціологів до даної проблеми обумовлена насамперед нинішнім станом досліджень освіти. Вчені в першу чергу вказують на брак досліджень теоретичного характеру, спрямованих на систематизацію і узагальнення соціологічного знання про освіту, виявлення специфіки власне соціологічного підходу до освіти.

Найбільш актуальною проблемою залишається питання про предмет соціології освіти, який досі не отримав однозначного рішення ні у вітчизняній, ні у зарубіжній спеціальній літературі [1, с. 185–187]. Одним з можливих шляхів у напрямку визначення предметного поля даної галузі соціологічного знання може послужити вивчення соціологічних концепцій освіти, автори яких зверталися до питання про предмет соціології освіти, пропонуючи власне його визначення.

Одне з найбільш чітко сформульованих визначень предметного поля соціології освіти було висунуто П. Бурдье, класиком соціології освіти. У своїх дослідженнях П. Бурдье акцентує роль освіти як центрального механізму соціально-економічного і культурного відтворення [2, с. 48–49]. Дана перспектива аналізу була відмічена ще основоположниками історичного матеріалізму К. Марксом і Ф. Енгельсом. Надалі вивчення освіти як механізму соціального відтворення було продовжено Л. Альтюссером, а також американськими соціологами С. Боулсом і Г. Джинтісом. Однак